

GAZETA WARSZAWSKA

Z WARSZAWY DNIA 27 KWIETNIA R. 1798. W PIĄTEK.

„List gabinetowy od Najjaśniejszego Króla JMci, do Prezydenta miasta *Warszawy* JP Schimmelfeniga von der Oye pisany. „

Moż kochany Prezydencie Schimmelfenig von der Oye!

W osobnym już Ministrowi Stanu Bar: de Schroetter danym zaleceniu, oświadczyłem; iż przekonany będąc o wierności i przywiązaniu moich poddanych, żadnych nowych, kosztownych i okazałych miłości i uszanowania ich, nie wymagam dowodów, ale raczyę pragnę, aby nikt czystego uczucia radości, z okazji homagium i przy pierwszym krajow mych obiędźdaniu, nie nadwątlał przez nieprzyjemne uboczne myśli, o przykrey stracie kosztów i czasu, chcę albowiem bez wszelkiej okazałości Krolewkiej i jedynie z szczerym oycowskiem sercem, odwiedzić poddanych moich. Spodziewam się więc, iż poddani moi, od wszelkich powierzchowych ceremonialności, które choćby też najszczędniey urządzone były, wymagaiają jednak nadzwyczajnych wydatków i opóźnień, tym chętniey wstrzymają się, kiedy się zaстанowią, iż przez to, sami stali by się przeszkodą pozbawiającą mnie drogiego, a dobrego ich w ogólności wszystkich poświęconego czasu, który dla szczęścia ich, daleko lepiej przez skuteczną pracę użyć myślę. Wyczytałem wprawdzie z rapportu i zapytania waszego de data 2 t. m., iż dobrzy moi obywatele miasta *Warszawy*, są pomimo tego w mniemaniu, że przywiązanie swe przez solenne przyimo-

wanie i wyieżdżanie na przeciw mnie, okazać powinni; lecz jak bardzo mnie ten nowy, niewątpliwy dowód serdecznego ich przywiązania cieszy, tak również mocny wkładam na was obowiązek, przy zapewnieniu ich o moiey wdzięczności, uwiadomienia oraz o wzwyż rzeczoney moiey intencji na czystych ugruntowanej powodach i użycia waszego wpływu, ku uniknieniu nieprzyjemności, wynikającej dla nas i was, przez uroczyste witanie lub wyieżdżanie na przeciw. Związek, dopiero co zawarty, z ich strony przez okazanie jedynie miłości, uszanowania i wierności, a z moiey przez przychylność i łaskę oycowską, co raz ściśle pragnę widzieć utwierdzonym. W *Potsdamie* d. 11 Kwietnia 1798.

Fryderyk Wilhelm.

Z *Wiednia* 18 Kwietnia.

O zasłyłm tu d. 13. t. m. nadzwyczajnym zdarzeniu, *Gazeta Dworska* następujący krotki opis zawiera.

„Wywieszona wcale niespodziewanie d. 13. t. m. wieczorem na domu Francuzkiego Ambassadora chorągiew wielka troykolorowa, będąc niewidzianą tu nowością, uważana była od ludu, jako znak alarmu, wprawiła go w niespokojność i ściągnęła na dom, w którym Ambassador mieszkał, rozmaite pokrzywdzenia. Potrzebne atoli urządzenia i uleganie wszystkich mieszkańców, nie tylko smutniejszym zapobiegły scenom, ale wkrótce przywróciły spokojność. Ambassador z tym wszystkim, osądził przyzwoitą sa-

czą, udać się d. 15. t. m. z suitą swoją do *Rastadt*. „

(Poty *Gazeta Dworska* — teraz wspomniemy tu jeszcze, niektóre względem tego partykularne doniesienia, które wprzeszłej już gazecie miały być umieszczone, ale .. do dnia dzisiejszego odłożone zostały.)

Ambassador Francuzki *Bernadotte*, nie otrzymawszy od rządu odpowiedzi, na przełożone poprzedniczo żądanie, względem wystawienia przed domem mieszkania swego, znaków Rzpltey Francuzkiej, kazał wywiesić d. 13. t. m. o godzinie 7mej wieczorem chorągiew troykolorową. Na jednej stronie iey był napis: „*Wolność, równość*„, na drugiej: „*Ambassada w Wiedniu*„. Widok ten sprawił wielkie w całym mieście poruszenie, tłumy ludu napłynęły natychmiast wszystkie ulice i głośne szemrania, wrzędzie słyszeć się dały. Część mieszkańców udała się na ratusz, największy jednak nacisk był przed domem Ambassadorsa. Na żądanie i okrzyki, aby chorągiew zdjętą była, Ambassador z szedłszy na dół z 2ma sekretarzami odpowiedział, iż kiedy ministrom innych mocarstw wolno jest wystawiać znaki swych narodów, zaszczyt ten narodowy Francuzkiemu odmówiony być nie może. Tymczasem dwóch Kommissarzow Policyi, przybyło do Ambassadorsa z prośbą, aby chorągiew zdjąć kazał, lecz nie mogąc go do tego nakłonić, oddalili się. W tym rozjątrzony i od burzycielow podżegany lud, wybil kamieniami okna, wpada do pałacu, łamie meble, zdziera chorągiew, a potem ią przed Kościołem *S. Michała* pali. Ambassador ugodzony kamieniem w piersi, szukać musiał bezpiecznego schronienia i znalazł go w domu Ministra Hiszpańskiego. Officerowie znajdujący się przy boku jego, kilkakrotnie

z pistoletow wystrzelili. Karetę paradną Ambassadorsa, w sztuki strzaskano. Po nadejściu dopiero dwóch batalionow piechoty i dwóch szwadronow jazdy, i po rozstawieniu potrzebney straży, spokojność przywrocona została. Sam Cesarz wyruszył z zamku, kilkakrotnie przemówił do mieszczan i przytomnością swoją, do uśmierzenia rozruchu, wielce przyłożył się. Gdy powracał do zamku, niezmierne mu tłumy ludu towarzyszyły, wołając: „niech żyje Cesarz!

Od godziny 7mej wieczorem d. 13tego aż do 10tej rano nazajutrz, bramy miasta były zamknięte, przez boieżń, aby lud z przedmieściow nie pomnożył zamieszania. Dnia 14 ogłoszono odezwę rządu naganiającą tak bezprawny postęp i zachęcającą, aby każdy do swych obowiązkow powrócił — W nocy z 13tego na 14ty, dom Ambassadorsa Francuzkiego przez rozstawione warty, został zabezpieczony, iako też dom Ministra Hiszpańskiego, do którego 400 piechoty na straż zaciągnęło i gdzie Ob. *Bernadotte* nocował. — D. 14 liczne warty w całym mieście były rozstawione. D. 15 o godzinie 1wszey po południu, Ambassador Francuzki z całą suitą wyjechał z *Wiednia* pod mocną eskortą. 18tą godzinami wprzody rząd wyprawił Barona *Degelmann* do *Paryża*, z protokulem, gdzie przez osoby wyznaczone od rządu, całe to zdarzenie było opisane, i na którym *Bernadotte* miał się podpisać.

Z Londynu od 6. do 10. Kwietnia.

Dnia 4 t. m. odebraliśmy tu ważną wiadomość: „że rząd w *Dublinie* ogłosił, iż całe *Krolestwo Irlandyi* znajduje się w stanie buntu i pod prawem iedynie wojskowym zostaje.„ D. 30. Marca ogłoszono namiętną proklamacją w imieniu Lorda Namiestnika i Rady *tayney*.

Od Lorda Namiestnika i Rady Irlandzkiej
Proklamacya. Camden.

„Gdy spisek widoczney zdrady przeciw krajowi, nietylko powage Krola i Parlamentu ale i ugruntowane od dawna, konstytucyą i rząd obalić usiłnie, gdy się daleko rozszerzył i iawnych już gwałtów oraz buntowniczych rozruchów jest sprawcą; Rozkazaliśmy więc, za radą tajnego gabinetu Krola JMci, wszystkim Krolewskim officerom, aby wojsk pod ich komendą zostających, użyli iak najmocniej do przytłumienia buntu, do odzyskania broni wydartey wiernym i spokojnym Krola poddanym i do rozbroienia buntowników i wszystkich nieprzychylnych Krolowi JMci osob. Rozkazujemy także wiernym poddanym Krola, aby iak najskuteczniej wspierali wojsko, któremu zalecono jest, zastaniać ich przeciw wszelkim gwałtom. „Działo się w tajney Radzie w *Dublinie* 30. Marca 1798. — (następują podpisy 30. tajnych Konsyliarzy.)

Wiadomości z Irlandyi są zatrważające. Prowincye południowe w otwartej są rebelli. Malkontenci nocne odprawiają schadzki, dla ćwiczenia się w broni i korpus ich z 1,000 ludzi złożony i należycie umundurowany pokazał się już w polu, przeciw regularnym wojskom. Gen: *Abercrombie*, lubo urząd swój złożył, udał się jednak zeszłego wtorku na wezwanie rządu, ku południowej części wyspy, dla przyprowadzenia do skutku powyższej proklamacyi. Po swym przybyciu wezwał zaraz mieszkańców do złożenia broni, co jeżeli nie nastąpi, egzekucyą im wojskową pogroził. Dla tych, którzyby schowaną broń odkryli, nagrody są wyznaczone. Słychać, że na miejscu Gen: *Abercrombie*, Gen: *Lake* najwyższą w Irlandyi kommandę obeymie. — D. 28 Marca przyszło do bitwy przy *Holy*

Cross między wojskiem i Insurgentami. Ostatni zostali rozproszeni, utraciwszy 3 ludzi w zabitych, a 21 dostało się w niewole. Oprocz tey, rozmaite w wielu stronach zaszkły utarczki. Całe Hrabstwo *Limerick* i część Hrabstwa *Cork* są w insurrekcyi, z *Dublinu* wiele wyciągnęło artyleryi do różnych stron Krolestwa. Gwałty, rabunki, morderstwa, codzienne są teraz w Irlandyi. — Jedna z gazet Ministerjalnych pisze, że kilka regimentów milicyi Irlandzkiej, przyłączyło się do buntowników, wojsko jednak regularne (dodaje też gazeta) potrafi teraz przytłumić insurgentów.

Główna siła morska, przeznaczona do obrony Irlandyi, krąży teraz przy brzegach południowych tego Krolestwa, dla spotkania się z nieprzyjacielem, gdyby tam chciał lądować. Przy zachodnich brzegach, ciągle także w tym celu, kilka lekkich wojennych okrętów krąży, a ku północnym, brzegom, fregate jedną na rekognoskowanie posłano.

Ostatnie listy z Irlandyi zawierają: „Proklamacya rządu przyprowadzana jest do skutku. Miecz i ogień utrzymują w boiaźni kraj cały. Buntownicy najokropniejsze popełniają zbrodnie. Wszyscy mieszkańcy składać broń muszą. Parlament do Lipca odprawiać się będzie. Między rebellizantami i wojskiem regularnym, znów przyszło do bitwy. W *Dublinie* wojska ciągle patrolują. Ławnikowi *Foot*e, wycięto w lasach jego wszystkie młode drzewa na piki. *P. Morris* zastrzelony został w domu swym w Hrabstwie *Cork*. Buntownicy mają nawet armaty. Oprocz 8 Angielskich regimentów, inne jeszcze wojska posłane byź mają do Irlandyi. — Kilku żołnierzy namawiających swych kolegów do buntu rozstrzelano. Wielu Konfederatów nadzwyczajną moc

Ka

duży i pogardę śmierci okazało. W *Nas*, jeden z nich skazany na śmierć, pomimo czynionych mu, jako obywatelowi znanemu z urodzenia, majątku, i wychowania, obietnic; odpowiedział ze wzgardą: „Bierzcie mi życie, ale honoru mego nie naruszycie. Nikogo z współników moich nie wydam — nic się odemnie nie dowiecie.” — Umarł z stałością. — Emigracya z Irlandyi do Anglii jest nadzwyczajna, bo przyjaciele i stronnicy rządu, nie są pewni życia. — W *Dublinie* między studentami zaszły zaburzenia. — Odbieranie broni bez excepcyi, nie podoba się nawet stronnikom rządu, nie mogącym udać się do Anglii lub do miast, wystawieni są bowiem na napaści Konfederatów, a nie mogąc życia bronić, częstokroć łącząc się z nimi muszą.

Oppozycyjne nasze pisma, milczą o tych zdarzeniach. — W klubie jednak *Wight*, co miesiąc teraz zgromadzającym się, *Erskine* wniósł toast: „Przyjaciele wolności w Irlandyi! radykalna odmiana wszystkich bezprawio w Parlamencie !”

Do *Falmouth* przyplłynął pakiebot z *Lizbony*. Hrabia *Vincent* krąży z flotą przy *Cadix*, w *Lizbonie* 9 tylko liniowych Angielskich okrętów stało na kotwicy.

Kutter nasz *Stag* zabrał przy *Cadix* okręt Hiszpański od 600. beczek i z wielką summą pieniędzy z *Manilli* do wspomnianego portu powracający. Wartość okrętu tego do 100,000. funt: jest szacowana, 5. liniowych okrętów konwoiowało go do *Gibraltaru*.

Fregata *Pallas* od 32. armat rozbiła się d. 3. t.m. przy *Plymouth*. Ekwipaż jednak został wyratowany.

D. 7. Marca fregata nasza *Alkmena* zawinęła do *Lizbony* z zabranemi dwoma Hiszpańskimi kaprami i okrętem Kupie-

ckim 150,000. funt: oszacowanym. Komendant Portugalski twierdzy *Belem* nie chciał na to zezwolić, oświadczając, iż ma rozkaz od dworu, nie pozwalania, aby okręty zabrane Hiszpanom, były do portu wprowadzane. Anglicy nie zważali na to, lubo komendant 5 razy strzelił do nich kazał. Z powodu tego, wysłano z *Lizbony* kuryera do *Madrytu*.

Rada tajna naradzała się iakby bill *P. Dundas*, względem obrony kraju przez ochotników, mógł być przyprowadzony do skutku. — Dobrowolne ofiary czynią 1,458.786. funtow.

Gazeta jedna z *Newego Jorku* pod datą 15. Lut: donosi z *Cayenne*, że *Pichegru*, *Barthelemi* i kilku innych deportowanych, przedsięwzięło udać się na okręcie Amerykańskim do *Newego Jorku*.

Kommodor *M'Donal* powrócił od brzegów Hollenderskich do *Farmouth*. Wszystkie już prawie okręty kupieckie z *Jamaiki*, szczęśliwie do portow naszych zawinęły.

Lord *Elgin* Poseł nasz w *Berlinie*, otrzymał pozwolenie od rządu, powrócić do Anglii, dla poratowania zdrowia.

W Indyach wschodnich regularne regimenta wojsk Europejskich, mają być powiększone 2ma kompaniami, etat zaś regimentu *Scapoy* ma być zmniejszony.

Krol mianował Xcia *Jork*, Feldmarszałkiem i komendantem en Chef wszystkich wojsk lądowych w Wielkiej Brytanii.

Więźniowie stanu *O'Connor*, *Guigley*, *Binns*, *Allen*, &c. przeprowadzeni zostali z *Tower* do *Maidstone*, gdzie inkwizycye z nich wyprowadzone być mają. — Do wysłuchania iey, wyznaczeni są sędziowie *Buller*, *Laurence* i *Heath*.

Podług ostatnich doniesień z Portugalii, obawa względem wkroczenia Francuzow, nie jest teraz tak wielka iak da-

wniey. Dwor Madrycki wszelkich dokłada starań, do przywrocenia pokoju między Francją i Portugalia.

Z depešow Admirala *Strachan* okazuje się, że Francuzi lądować chcą najprzód na wyspach *Guernsey*, *Jersey* i *St Marcou*. Przy *Havre*, gdzie Admirał z flotą swoją krąży, wojska codziennie ćwiczone są w batalach kanonierskich zbudowanych do wyprawy przeciw Anglii. — Liczba tych wojsk 60,000. ludzi wynosi.

Xże *Wallii* z powodu wywiniecia nogi, chorował przez czas nieiaki. — Nieiaki *Jngleby*, który przez lat 95. służył był u familii *Webster*, umarł w przeszłym tygodniu, w roku życia swego 117.

Flotta przy *Cork*, składa się z 10ciu liniowych okrętów i stosowney liczby armat. Admirał *Nelson* popłynął na liniowym okręcie *Vanguard* z *Portsmouth* do *Lizbony*.

Hiszpanie czynią znowu przygotowania przeciw *Gibraltarowi*. — Admirał *Colpoys* mieć będzie kommandę w Indyach wschodnich. — W tych dniach przeszło 100 Kupieckich okrętów, zawinęło z różnych miejsc do portow naszych. — Flotta przeznaczona do krążenia na morzu północnym z 13tu liniowych okrętów składać się będzie. — Dzisieysza dworska gazeta zawiera długie doniesienie o zabranych Francuzom i Hiszpanom kaprach i okrętach kupieckich. Liczba kaprow samych wynosi 30. z 218. armatami i 1548. ludzi.

Flotta nasza przy *Cadix*, wzmocniona jest 5. liniowemi okrętami. Hiszpańska chciałaby wyjść na morze, dla zastąpienia floty powracającej z *Manilla* z srebrem. Wzmocniona została 9ciu liniowemi okrętami z *Kartageny* i sześciu okrętami zbudowanemi w porcie *Cadix*, tak iż teraz flotta ta miałaby 37. liniowych okrę-

tow. W tym momencie, powszechnie tu głoszą, iż wypłynęła na morze. — W obozie przy *Windsor* 16,000. wojska stać będzie. — Według gazet Amerykańskich, na wyspie *Guadeloupe*, bunt między murzynami miał wybuchnąć, ale go *Victor Hugues* przytłumił.

Z Paryża 6. Kwietnia.

Xiąże Pokoju, dla tego miał otrzymać żadaną dymissyą od Krola Hiszpańskiego, iż się zawsze sprzeciwiał przechodowi wojsk Francuzkich do Portugalii. Dyrektoryat miał w końcu oświadczyć gabinetowi Madryckiemu, że armia od 30,000 pod kommandą Gen: *Augereau* gwałtem przez Hiszpanią pomarszeruje, jeżeli na to pozwolenie na nastąpi. — Minister skarbu *Saavedra*, tymczasowie urząd pierwszego Ministra sprawujący, zapewne go na zawsze otrzyma, jeżeli Hrabia *Cabarrus* spodziewany co moment w *Madrycie*, Ministrem skarbu zostanie.

Trudną jest rzeczą (pisze dziennik ieden tuteyszy) obrachować skutki zaszłych odmian przy dworze Hiszpańskim. — Nowy Minister *Saavedra* był dawniej Intendentem w *Caracas*.

W wyroku Dyrektoryatu względem wprowadzenia wszędzie Republikańskiego Kalendarza znajduje się: „Targi ryb niepowinny być w tych dniach, w których Katolicy pościć zwykli. Wszystkie jarmarki, według kalendarza Rzplitey powinny być oznaczone, równie jako i zgromadzania się w Giełdzie. Wielkie parady, ćwiczenia wojenne wojsk liniowych i gwardyi narodowych, mają się odprawiać w *decadi*, *quintiði* i w czasie uroczystości narodowych. Dyrektorowie Teatrow, stosować się będą do Kalendarza Rzplitey i we wszystkie *decadi* i święta narodowe reprezentacje dawane będą, w dni zaś nie-

dzielne i święta dawnego Kalendarza być to nie powinno, jeżeli właśnie dzień reprezentacyi nie przypada. Teatr w którymby przeciwnie postąpiono, ma być zamknięty. W żadnym kontrakcie czas według dawnego Kalendarza oznaczony nie będzie. Każde pismo peryodyczne w którymby dawny obrachunek czasu był nawet przy nowym umieszczony, ma być zakazane &c.

Flotta w *Tulonie* uzbrajana, zdaje się, że nie tylko przeciw Portugalii jest przeznaczona. 25,000 wojska mającego wsiąść na nią, składa się z samego wyboru ludzi z całej armii Francuzkiej, począwszy od officera aż do żołnierza. 20 uczonych ludzi, biegłych w historii naturalnej, fizyce, mechanice, mają być na flocie pod dowództwem Ob: *Bertholet* szczególnie z dzieł i doświadczeń chemicznych znanego, biorą z sobą rozmaite instrumenta i narzędzia w liczbie 18,000. Między miejscami do których tę flotę autorowie pism różnych przeznaczają, Grecya, Egipt, Bengal, Sycylia, Malta &c: są wyrażone.

Jutro lub pojutrze *Buonaparte* wyjeżdża do *Breszt*, dla objęcia komendy nad wyprawą przeciw Anglii.

Cztery Angielskie fregaty przy *Havre* krążące, tak się d. 29 Marca do miasta zbliżyły, iż mogły więcej 20 razy wystrzelić, przez co jednak żadnej znacznej szkody nie było. D. 2. Kwietnia okazały się znowu, lecz od baterji portu daleko mocniej jak pierwszą razą przyjęte, oddaliły się tym śpieszniej, gdy zaczęto bomby wyrzucać. — Mimo tych fregat przyplłynął do *Havre* d. 29 znaczny Francuzki konwoj. Na wszystkie neutralne okręty, embargo w tym porcie włożono.

W okolicy *Toulouse*, ma być wy-

tknięty oboz, dla iedney części armii przeciw Portugalii przeznaczony. Sam *Augereau* jest tam co moment spodziewany.

Z Paryża 10 Kwietnia.

Dziś zaczyna się w całej Rzplitej zgromadzenia Elektorow dla wybierania deputowanych do ciała prawodawczego, co w 10 dniach ma być ukończone. *Paryż* wybiera w tym roku 16 Reprezentantow. Wielu Elektorow życzą obrac deputowanym Gen. *Buonaparte*, lecz ten stosownie do konstytucyi, jako czynny w wojsku, urzędu tego przyjąć nie może.

Hrabia *Cabarrus*, jak listy z *Madrytu* dziś odebrane donoszą, mianowany jest Ministrem skarbu. *Saavedra* został ostatecznie pierwszym Ministrem. Jest on iednym z naybiegłęjszych i nayoświecześniejszych Mężow w Hiszpanii. Należy do tej partyi, którą w *Madrycie* Francuzką nazywają, i jest szczególniejszym przyacielem Hrabiego *Cabarrus*. — Odmiany zasła w Hiszpanii, tym więcej oklaskowtu znajdują, im bardziej zapewniają, że partya Angielska bardzo się w *Madrycie* wzmocniła. — Wielu mniema, że Margrabia *del Campo* zostanie Hiszpańskim Ambasadorem przy Rzplitej.

Po oddaleniu się Xiążęcia Pokoju, wszyscy emigranci Francuzcy w Hiszpanii, odebrali rozkaz do opuszczenia kraju, wydana w tej mierze ustawa jest następującej treści.

„Ważność utrzymania aliansu i dobrej harmonii, między dwoma mocarstwami Hiszpanią i Francją, połączonych związkami wspólnego interessu, wymaga, ażeby Obywatele Francuzcy w krajach moich znajdowali bezpieczeństwo, opiekę i dobre przyjęcie. Tymczasem różni emigranci tegoż narodu, którym gościnność pozwolona została, zawiedli nadzieje moje, i szukali wszelkiej sposobności do wznie-

cania zamieszkań, dając oczywiste dowody swej nienawiści ku obywatelom i rządowi Francuzkiemu, a nawet starali się zniechęcać przeciw nim, dobrych naszych poddanych. Stosownie do sprawiedliwości, chcąc takowemu złemu i skutkom z tąd wyniknąć mogącym zupełnie zapobiedz, jest naszą wolą królewską, ażeby wszyscy emigranci Francuzcy w jak najkrótszym czasie, z krajów moich oddalili się, żeby zaś nie zupełnie odmawiać im gościnności, pozwolonej przez wzgląd na ich nędzę, pozwałam, ażeby ci, którzy będą chcieli, udali się na wyspę *Majorkę*, gdzieby mogli być wspomagani od swych przyjaciół i krewnych. Ta jest moja wola &c. (następnie podpis Króla.)

Ambassador nasz w *Madrycie* Ob: *Truguet*, jest teraz w bardzo wielkim kredycie u tamtego dworu. Wkrótce jako o tym nie powątpiewamy, ukończy negocyacją względem Portugalii w sposób pożyteczny dla Rzplitey. — Nietylko emigrantów oddalono z Hiszpanii na żądanie Ob. *Truguet*, lecz także otrzymał jeszcze znaczny tryumf nad Hiszpańską inkwizycją, gdy wielu Xięży po obaleniu rządu Papieżkiego, zachęcających do wojny areztowanych zostało, i jeszcze siedzą w więzieniach. — Zakaz wprowadzania towarów Angielskich do wszystkich portów Hiszpanii, powtórzony zostało. — Na audiencyi publiczney, Król Hiszpański pytał się Ob. *Truguet*, czyli *Saavedra* jest jego przyjacielem, gdy ten odpowiedział: „tak jest”, nazajutrz mianował go Ministrem stanu.

W dymissyi danej Xiążęciu Pokoju wyrażone było: „Król Jmć z największym nieukontentowaniem przystaie na powtorzone proźby względem oddalenia się, i wieczną zachowa wdzięczność za wszystkie usługi Xiążęcia pokoju, ktoremu

przy dworze, okazywane zawsze być mają, wszystkie zwyczajne dotychczas honory. „ — W dzień swojej dymissyi wspomniany Xiąże, miał jeszcze konferencyą z Ob: *Truguet*.

Z Bruxelli 8 Kwietnia (z Gaz: Berl:)

Wyrok Dyrektoryatu względem Niderlandczyków, będących w służbie wojenney Austryackiej z największą ostrością jest skuteczniany. Wszyscy są wpisani w listę emigrantów, lubo niektórzy od wielu już lat są tu nieprzytomni. Onegdaj znowu wydano dodatek do listy emigrantów, w nim sami prawie Cesarscy oficerowie są umieszczeni, między nimi Generałowie *Beaulieu* i *Gontevuil*. Ostatni był tu od dni kilku, dla odebrania dobr swoich, onegdaj pomieszkanie jego niespodzianie od Gens d'armeryi otoczonym zostało, lecz się do Niemiec schronił.

Do *Dunkierki* i *Calais*, przybyło wielu Generałów dywizyi i brygad z licznym sztabem, dla objęcia komendy nad prawym skrzydłem armii Angielskiej. — Dyrektoryat wydał rozkaz, ażeby wszystkie wojska z departamentów północnych i nad kanałem ku brzegom się zbliżały. Wspomniane prawe skrzydło składa, więcej jak 40 tysięcy wojska.

W kanale *Bruxelskim*, budują teraz tratwy 90 stop długości. Mają być z sobą połączone żelaznemi łańcuchami, i dopiero wojsko z artylleryą na nie wsiądzie, podobne roboty przedsięwzięto w *Mechlinii* i *Antwerpji*. Z wszystkich przygotowań sądzić wypada, że wyprawa przeciw Anglii wkrótce przedsięwzięta będzie.

Od granic Włoskich 8 Kwietnia.

Wiemy z pewnością, że flotta Francuzka, wypłynawszy d 25 Marca z portu *della Spezzia*, ku *Tulonowi* udała się.

Najnowsze wiadomości z *Pierre d'Arena* pod d. 28 Mar: zawierają, że tam wo-

ka Francuzkie codziennie jeszcze przybywające, wsiadły zaraz na przygotowane dla siebie transportowe okręty.

W Marchii Ankańskiej, liczba wojsk Francuzkich coraz się pomnaża, ma się tam już do 35.000 znajdować.

Zalecenie Ministrom zagranicznym będącym w Rzymie do wyjazdu z krajów Rzplitej, wydane było stosownie do rozkazu Dyrektoryatu Francuzkiego. Minister Neapolitański najoftrzej był traktowany, gdyż nie tylko w 3ch godzinach z Rzymu wyjechać musiał, ale papiery jego popieczętowne zostały.

Ob. *Giustiniani*, jest mianowany Posłem Rzplitej Rzymskiej do Dyrektoryatu Francuzkiego, i d. 25 Marca do Paryża wyjechał.

Z Stuttgart 9. Kwietnia.

„Konwencya dodatkowa naszego pokoiu z Francją, zawartego d. 7. Sierpnia 1796, teraz do wiadomości powszechniej podana została.„

Art: 1.) Rzeczpospolita Francuzka żądać będzie, ażeby dla Xiążęcia Wirtembergskiego sekularyzowane były. 1mo Powiat *Oberkich* dawniej do Biskupstwa Strazburckiego należący, 2do Opactwo *Zwiefalten*, 3tio Xięstwo Opactwo *Ellwangen*. Art: 2. Xiąże obowiązuje się zapłacić długi osobiste, mieszkańcom odstąpionych krajów, i wciągu 5ciu lat powrócić kapitały złożone w jego prywatnej kassie, za które dożywotnie prowizye dawał. Art: 3.) Xiąże Wirtembergski przyrzeka dać swoy głos na Seymie Rzeszy. 1mo Aby lewy brzeg *Renu* z wszystkimi brzegami i biegiem rzeki, odstąpiony był Francji: 2do Aby kraje Włoskie od związków lenności uwolnione były. 3tio. Ażeby nastąpiła sekularyzacya tych Xięstw duchownych, które są potrzebne dla indemnizacyi stanów Świeckich. Art. 4.)

Obowiązuje się we wszystkich wojnach Francji, z ktorymkolwiek mocarstwem, zachowywać najsćcisleyszą neutralność, i niedawać ani kontingensu, ani jakiegokolwiek innej pomocy. Art: 5.) Wojska Francuzkie we wszystkich wojnach przeciw Rzplitej rozpoczętych, będą mogły wnieść do krajów Xiążęcia, zostawać w nich i potrzebne do swych czynności stanowiska objąć. Art: 6.) Wszystkie osoby za opinie polityczne aresztowane, lub przesładowane, mają mieć zupełną amnestyę. Artyk: 7.) Agent dyplomatyczny Rzplitej Francuzkiej, ma mieć prawo sądzienia wszystkich zatargów cywilnych, między Obywatelami Francuzkimi w krajach Wirtembergskich. Art: 8.) Wyrzeka się używania tytułów odstąpionego kraiu. Art: 9.) Zawieszenie broni umowione 17 Lipca, ma we wszystkich warunkach być dopełnionym, które się terazniyszemu układowi nie sprzeciwiają. Art: 10.) Umowiona kontrybucya będzie zapłacona, a procz tego Xiąże dawać będzie Francji co miesiąc 200,000 liwrow rachując od 1. *Vendemisire* aż do czasu podpisania przedugodnych warunków pokoiu z Francją. Art: 11. Traktat ten jest wspólny dla miast Rzeszy *Esslingen* i *Reutlingen*. W Paryżu 7. Sierp: w 4tym roku Rzplitej Francuzkiej (podpisano)
Woolwarth, Abel.

Oprocz marszerujących wojsk Cesarzkich do Włoch i Tyrolu, w okolicach *Innspruk* zbiera się armia rezerwowa od 15 do 16 tysięcy. Część w Tyrolu stojącego wojska, ku Szwabii coraz się bardziej zbliża.

Z Hanau 10. Kwietnia.

Matka Xiążęcia następcy *Hessen-Kasselkiego* wczoraj szczęśliwie syna porodziła.

GAZETY WARSZAWSKIEJ

Z WARSZAWY DNIA 27. KWIETNIA 1798 R. W PIATEK.

Z Wiednia. 28 Kwietnia.

Stosownie do wydanego zlecenia od rządu niższej Austrii pod d. 26 z. m. obchodzone tu wczoraj przez nabożeństwo, rocznice wyścia w pole pospolitego ruszenia. — Ochotnicy w przepisany porządku, ozdobieni medalami, znajdowali się i odnowili przed ołtarzem przysięgę utrzymywania religii, bronięcia Ojczyzny i niewzruszonej wierności ku Cesarzowi. Monarcha nasz z całą familją, znajdował się na tej uroczystości.

*Z Londynu 10 Kwietnia.**Czynności Parlamentu.*

D. 3. t. m. P. *Wilberforce* ponowił podane już tylokrotnie wniesienie, względem zniesienia handlu niewolników. Dowodził, iż zniesienie tego haniebnego handlu, wielkie kraiovi przyniesie korzyści. 12,000 niewolników (rzekł) uderowanych wolnością, broniło osad Francuzkich z największą odwagą. W r. 1796 — 3000 a w r. 1797 — 1600 murzynów zabranych na kaprach naszych, służyło przeciw nam na okrętach Francuzkich.

P. *Bryan Edwards*, przeciwnego był zdania, twierząc, iż zniesienie handlu tego, zadałoby cios osadom i handlowi i samym murzynom szkodziłoby, gdyżby ich na brzegach Afryki zamordowano, gdyby choiwi właściciele, przedś ich nie mogli. Osłodzeniem stanu niewolników zatrudnić się jedynie powinniśmy.

P. *Pitt* popierał projekt P. *Wilberfor-*

ce, radząc użyć mocnych środków, przeciw kolonistom, którzyby do tego stosować się nie chcieli.

P. *Fox* zadawał P. *Pitt* hypokryzją i zbijał uwagi P. *Edwards*.

Spory trwały do iwszey po północy, a gdy przyszło do głosowania 87. przeciw a 83 głosów było za projektem.

Na następujących sessyach, zastanawiano się nad projektem P. *Pitt*, względem sprzedaży taksy z gruntu. Minister oświadczył, że jeżeli projekt ten przyjęty nie będzie, podwyższyć taksę wspomnianą będzie musiał. — Instygator koronny wniósł projekt, aby nieznaioime osoby gazet nie wydawały. Mowcy oppozycji bardzo mu byli przeciwni. — Wziąwszy wspomniane materye do deliberacji sessyey, Parlamentu do dni 8. załimitowano.

Z Paryża 10 Kwietnia.

Przybył tu z *Madrytu* Ob. *Seguē*. W dzienniku *Ami des loix* usprawiedliwiał się względem czynionych mu zarzutów. Tylko dla interessow prywatnych z ktorymi widoki handlowe są połączone iędził do Hiszpanii, a nie miał żadnych zleceń od rządu, iako tż i związkow z bywszym Xiążęciem *Corigny*. Jest dobrym Republikanem i tylko 16 dni bawił się w Hiszpanii.

We wszystkich bibliotekach *Rzymu* (pisze dziennik urzędowy) ieden tylko exemplarz dzieł *Voltaire* znaleziono. Znajdował się w bibliotece prywatney Pa-

pieża. Zdaie się, iż był przesłany przez samego Autora *Benedyktowi XIV.* — Pisma Francuzkie, gdy już uftła inkwizycja, coraz się bardziey w Rzymie pomnażają.

Z *Brest*, gdzie 9. liniowych okrętów iest w pogotowiu do wyisčia pod żagle, dwóch Szefów dywizyi wraz z wielu officerami marynarki do *Talonu* poiech.ło, gdzie teraz znaczną liczbę maytków zgromadzaia. —

Słyhać, że wyprawa z *Talonu* do *Egiptu* &c. przeznaczona, ma w celu przekopanie za pozwoleniem Sułtana Turckiego ciałniny ziemskiej *Suez*, dla połączenia morza śródziemnego z czerwonym, a tym samym otworzenia handlu do Indyów wschodnich. Uczeni ludzie przy tey wyprawie mający być użyci, oprócz wielu machin, biorą z sobą 6000 książek.

Marsylia dostawiła na wyprawę na morzu śródziemnym 80 statków.

Minister wojny, wydał pismo do komendantów Gens'darmeryi Narodowej, chwalać gorliwość wielu mężnych marynarzy, którzy się pośpieszyli z oświadczeniem chęci, by być użytymi do wyprawy przeciw Anglii a ganiać postępowanie tych, co się ociągają a nawet i wzbraniaia przykładać do chwały współ kolegów broni.

Z *Turyngu* mamy wiadomość, że tam aresztowano 30 osob obwinionych o spisek. — Spalono tam niedawno do 5. milionow papierowych pieniędzy.

Wielu urzędników w departamentach, na złe używających wpływu swojego do zgromadzeń pierwiastkowych, wraz z niektórymi Generałami i Komendantami złożeni są z swych urzędów.

Część woyska w *Haure*, na okrętach do pewney wyprawy przeznaczonych znajduiąca się, odebrała rozkaz na ląd znowu wysiąść.

Fregata *Charente*, na ktorey 182 o-

sob na deportacyą do *Cayenne* skazanych znajdowało się, iest teraz naprawiana w *Bordeaux*, a wspomniane osoby siedzą w areszcie w zamku *Blaye* niedaleko portu. W czasie ataku od Anglików, 3. było raniionych. — Onegday Ob: *Constant*, wygrał zakład 400 louis'd'orow, że w czasie 80 minut na jednym koniu pojedzie do *Versailles* i powroci, iakoż podróż tę w 70 minutach odprawił.

Nowa Rzplita Helwetow, równie iako i Rzymska, gdy zupełnie uorganizowane zostaną, zawrą traktat zaczepny i odporny z Francyą. — Z stanu kościelnego oddalono więcey 4000 Xięży. — Gen: *Kilmaine*, kommanderujący w wyprawie przeciw Anglii, powrocił niedawno z podróży do *Rouen*. — *Billaud de Varennes* bawiający się dotychczas przy Xiędzu iednym w *Cayenne* i uczący się doktorstwa, z powodu choroby, do tamtejszego szpitala iest zaprowadzony. *Tronçon de Couray* i 3ch innych deputowanych dostali od Dyrektoryatu pozwolenie, bawienia się rolnictwem w tey części osady, która się im podoba.

Dziennik ieden pisze, pod artykułem z *Munich*: „Po ziechaniu się w tym mieście Xiążęcia Dwoch Moştów z Elektorem, naradzano się. imo Jakiey indemnizacyi żądać, za utratę znacznych krajow na lewym brzegu *Renu*. 2do Jak sobie postąpić względem kontrybucyi żądanej przez rząd Francuzki, a umowionej przez iego Generałow w r. 1796, gdy woyska Rzplitey do Bawaryi zbliżyły się. (Kontrybucya ta podpisana 7 Września, miała przynieść Francuzom 10 millionow liwrow w metalowych pieniądzech, 2,300 koni, 20,000 cetnarow zboża, 100,000 worow owsa, 200,000 cetnarow siana, 100,000 par trzewikow, 19,000 par bótow, 30,000 łokci sukna dla officerow, i 20 obrazow.)

Stany Państwa obowiązują się wprawdzie złożyć kontrybucją, lecz pod warunkami na które Elektor nie może przyjąć, bez porozumienia się z swym następcą.

Opisanie podróży nieszczęśliwego *Peyrouse* z raportami, które względem *Macao*, *Kamtschatki* i *Botany Bay* dawnemu rządowi przesłał, kosztem Narodu drukowane zostało. Jest to bardzo wspaniała edycja, którą się zatrudniał Generał *Milet-Mureau*, mający manuskrypta Ob. *Peyrouse*. Korzyść z dzieła, Dyrektoryat Obywatelce *Peyrouse* podarował. — Przybył tu nowy Minister Liguryjski Ob. *Lupy*, na miejsce Ob. *Bertuccioni*.

Kommissarze rządu wezwani są od Ministra interesów wewnętrznych, ażeby dawali baczną uwagę, na mające się zacząć zgromadzenia elektorów, i o wszystkim Dyrektoryat wykonawczy uwiadomiali.

Flotta wojenna z *Korfu* d. 2 t. m. do *Tulonu* zawinęła.

Niektóre tutejsze pisma zawierają, że Hrabia *Cobenzl* przyjedzie tu w charakterze Ambassadorsa Cesarzkiego.

Stosownie do ostatnich listów z *Madrytu*, nowy Minister skarbu, zatrudnia się przywróceniem publicznego kredytu. Ustanowiona jest kassa osobna, z której dług narodowy jako i zagraniczny, częściami ma być zaspokajany.

Rzplita *Cisalpińska*, przyjęła banderę Francuską za swoją, z różnicą, że się w niej zamiast niebieskiego, zielony kolor znajduje. — W *Rzymie* officerowie cofnęli swoje oskarżenie przeciw Gen. *Massena*. — Długi Króla Sardyńskiego wynosić mają 250 millionów liwrow. — Niektóre listy z *Miediolanu* donoszą, że wojska nasze zajęły *Messyne* w *Sycylii*. — W *Korsyce* zamieszania zupełnie się ukończyły, i eden z pierwszych buntowników *Kafferi*, w *Bastia* był rozstrzelany.

W wielu departamentach, obywatele umówiwszy się z sobą, pracują wspólnie nad naprawą dróg publicznych, do czego ich wezwał Dyrektoryat wydaną odezwą. — Łaska, której zwyczajnie Papież używał, przesłana jest do *Paryża* od Gen. *Berthier*. Cała jest z szilkretu, gałka jest z hyacintu nakrapianego złotem, a w koło małemi koronami złotem otoczonego. — Robota przytym jest tak szczerzejsza, iż Biskup *S. Papoult*, ofiarował za nią Dyrektoryatowi 100,000 liwrow.

W papierach *Durand Maillane* znaleziono ważne pismo obcej ręki. Znajduje się w nim, że terazniejszy Pretendent, od czasów pierwszego zgromadzenia *des Notables*, zatrudniał się planem, jakimby sposobem ogłosić Króla za niezdolnego do tronu, a siebie regentem Państwa. — Minister wojny, wydał rozkaz rewidowania listów żołnierzy różnych korpusów, ażeby się przekonąć, czyli emigranci w wojsku nie znajdują się.

Deputowani kraju *de Vaud*, którzy niedawno z tąd odiechali, takowy złożyli raport z poselstwa swego w *Lausanne*, przed tymczasowym zgromadzeniem narodowym: „Wszystko otrzymaliśmy od Dyrektoryatu, ocośmy się starali, stosownie do waszego zalecenia, przyjęci byliśmy w sposobie tak podchlebnym, że lubo późno wieczorem przybyliśmy, zaraz jednak nazajutrz rano, byliśmy wprowadzeni do Ob. *Barras* Prezydenta Dyrektoryatu. — Przypomnijcie sobie Obywatelko przy tej okoliczności, audiencye, które sobie upraszać przymuszeni byliście u małych oligarchów, nazywających się waszemi najwyższemi Panami; przypomnijcie sobie tytuł ich pychy, równie wspaniały, iak śmieszny; oddalenie, w którym od nich zostawać musieliście, i zastanowicie

się nad sposobem proftym, braterskim i przyzwoitym, w jakim nas ci przyieli, ktorzy tak wielkie w całej Europie mają znaczenie. Usiedliśmy przy nich po przyjacielku i bez przymusu, czynili nam różne zapytania, na które odpowiadaliśmy, iako przytoi posłańcom wolnego ludu. Powiedzieliśmy im, że nie mogąc być pożytecznemi, z przyczyny małej rozciągłości kraju, starać się będziemy przynajmniej, zasługiwać na ich szacunek i naśladować przykład dawany od wielkiego narodu. — Rozumieliśmy, że tegoż dnia ieszcze, będziemy się mogli udać do Ministra interessow zagranicznych, lecz nie będąc ma ieszcze prezentowani, zaproszeni od niego byliśmy na obiad, gdzie się oraz wielu reprezentantow i uczonych ludzi znajdowało. Przyjęci zostaliśmy bardzo dobrze od męża, który w śród dworu wychowany, w tenczas już nad przyszłym szczęściem narodu pracował &c.

W wielki piątek zgromadzenie ludu w *Longchamp* było niezmiernie liczne. Najstarsi ludzie nie pamiętają, ażeby tam razem tyle osob i powozow widzieli, okazałość iednak dawniej większa bywała. — Na równinie przy *Sablons*, wchodząc do lasku *Boulogne*, założony iest teraz bardzo piękny, publiczny, obszerny ogrod w guście Angielskim.

Powszechnym iest zdaniem, że *Neufchatel* przyłączonym będzie do Szwajcaryi, za poprzedzającym układem o indemnizacyą z Monarchą kraju tego. — Kapitan *Marchand* z *Marsylii* odkrył w r. 1791 na morzu południowym, kraj nowy w sąsiedztwie wysp *Markesas*. Powątpiewano o tym dotychczas, lecz ta wiadomość potwierdzona teraz została przez okręty północney Ameryki. Kapitan *Ingraham* nazwał tę wyspe *Island Federalna*, a Kapitan *Roberts*, który tam

przez cały rok bawił w 1792 *Islandya Adama*. Leży o pół stopnia z strony północno zachodniej *Markesow*.

W dzisiejszym redaktorze znajduje się pismo przeciw demagogom, chcącym terazniejszy rząd reprezentowany zamienić na rząd ludu, tak iako było w *Atenach* lub *Rzymie*. Narod Francuzki (czytamy w tym piśmie) zajmujący obszerną część ziemi, nie może się zgromadzić na iednym polu marsowym, dla zastanawiania się nad swemi prawami, obierania rządow &c. Dzieli się więc na wiele zgromadzeń z ktorych żadne w szczegulności, lecz wszystkie razem są ludem.

Z *Bruxelli* 12. Kwietnia.

W *Boulogne*, *Dunkierce* i *Calais*, flotą Dywizye GG. *Grenier*, *Desaix* i iedna z Włoch, 4ta dywizya woyska z *Hollandyi* ma do Francyi do *S. Omer* pomarszerować. We wszystkich portach dzień i noc pracują nad budowaniem szalup kanonierskich i wielkiej liczby płaskich statkow. — Dla regulowania czynnościami armii przeciw Anglii przeznaczoney, *Buonaparte* wysłał do każdej Dywizyi zaufanych sobie officerow. Ci bezpośrednio odbierać od niego rozkazy i uzupełnienia ich doglądać będą.

Z *Bazylei* 8 Kwietnia.

Słychać, że Ob. *Ochs*, wezwany iest od Dyrektoryatu Francuzkiego, ażeby się przyłączył do Ob. *Lecartier*, dla ukończenia ważnych zleceń powierzonych temu ostatniemu. — Oto iest lista osob, ktore głos publiczności do Dyrektoryatu Rzeplitey Helwetow-przeznacza. O Ob. *Ochs* z *Bazylei*, *Pfeifer* z *Lucern*, *Laharpe* z *Lausanne*, *Rann* z *Zurich*, *Zimmerman* z *Brugg*.

Od granic Szwajcaryi 10 Kwietnia.

Zgromadzenie narodowe Rzeplitey Helwetow, dziś swoje sessyje w *Aras* roz-

począć miało. Deputowani 10 kantonow już się ziechali do tego miasta. Reprezentanci z *Unterwald*, co moment przybyć mieli. Uważano, że na deputowanych, najwięcej są wezwani Obywatele wiejscy a mieyskich bardzo mało. Gen: *Schauenbourg* oświadczył kantonom, które jeszcze nie przyięły konstytucyi, że gdy to w 8. dniach nie nastąpi, wojska Francuzkie wniędą na ich territorium, co pomyślny sprawiło skutek i Kanton *Zug* na przyięcie konstytucyi zezwolił.

Z *Hagi* 24. Kwietnia.

Aresztowany reprezentant *von der Jagt*, będzie sądzony w *Utrecht* od trybunału z 8 osob. składającego się. Deputowany *Nollet*, onegdaj również za lichwiarstwo wzięty do aresztu, temuż losowi podpadnie.

Bywszy Kommissarz kassy wojenney *Cühne*, jest aresztowany z przyczyny, iż nie mógł dać obrachunku z Sum: 840,000. złotych w r. 1794. w czasie naszej wojny z Francją wydaney. Podskarbi także Sztatudera, *von Olden* przyaresztowany jest w *Geldryi*, za niesposowanie się do dekretu nakazującego wszystkim Agentom dawnego rządu, ażeby oddali pieniądze, papiery i rzeczy u nich będące. — 4ta i ostatnia sprzedaż meblow Xiążęcia *Oranii* pointrze się zacznie.

Ministrowie *Buys* i *De dem* w 2ch lub 3ch dniach do *Paryża* wyjeżdżają. — Minister Francuzki *de la Croix* do *Vliessingen* udał się.

Wczoray Xiądz Katolicki *Wittbols* został Prezydentem zgromadzenia konstytucyjnego. Wprzody zaś był na tym urzędzie kaznodzieia Luterski *v. Gonsbeck*.

Z *Rastadt* 9. Kwietnia.

Wiadomość o uznaniu zasady sekularyzacyi, przez telegraf do *Paryża* przesła na była. — Onegdaj legacya Francuzka

odebrała kuryera od Dyrektoryatu i zaraz go wyprawiła na powrot.

Z *Rastadt* 24 Kwietnia.

Ostatnia nota legacyi Francuzkiej d. 11 urzędownie oddana była deputacyi *Rzeszy*, zdaie się, że dopiero d. 16 będzie iey sessya, dla naradzenia się względem odpowiedzi.

Hrabia *Cobenlz* wyjeżdża jutro do *Wiednia*. Rozumiemy, że wkrótce powroci. — Baron *Waitz* Minister stanu Landgrafa *Hessel* *Kasselskiego*, wczoray wieczorem tu przybył.

Z *Neapolu* 22 *Marca*.

Przygotowania w naszym Krolestwie robione, zdaia się przepowiadać bliską wojnę. Wszystkie okręty i statki marynarki Krolewskiej, z największym pośpiechem są uzbrajane. Artyllerya polowa do *Abbruzzo* jest transportowana, a liczbe kanonierow pomnożono do 20 kompani. Krol sam wyjechał do głównej kwatery będącej teraz w *S. Germano*, poprzedzony od Kawalera *Acton* generalnego Kapitana, Brygadyera *Parisi*, G. Kwatermistrza i 24 adiutantow, wybranych między naybiegłyszemi officerami. — Armia cała dzieli się na 3 części: Pierwszą kommanderuje *G. L. de Gambs*, drugą *G. Colli*, trzecią Xiąże *de Salandre*.

Korsarz Angielski stanął na kotwicy w porcie naszym d. 14 wieczorem, nie daleko kilku korsarzy Francuzkich. Zaledwo postrzegł niebezpieczeństwo, w którym się znajdował, gdy już był wezwany do poddania się. Anglik odciąwszy liny, popłynął na morze, wystrzeliwszy z armat przez co 2 Kapitanow i kilku maytkow Francuzkich było zabitych, z rana zbliżył się pod armaty zamku *Ischia*, Gubernator tamteyszy wysłał fregate, dla przyprowadzenia go do portu. Teraz zatrudniają się rostrzasaniem, przez kogo neutralność zgwałcona była.

2 Florencyi 30 Marca.

Mamy doniesienia z *Porto Ferrajo*, iż w tych dniach spostrzeżono na morzu flote Francuzką bardzo liczną (zapewne ta, która wypłynęła z *Korfu* a d. 2. Kwietnia do *Tulonu* przybyła.)

Nowa Rzplita Rzymska, chce iuż od południa naszego kraju rozszerzać swoje granice. Dowiadujemy się, iż Rzymianie opanowali zamek *Ottieri*, i część kraju *Toskańskiego* pod pretextem, iż do nich należą.

Z Mediolanu 2. Kwietnia.

Dyrektoryat nasz, żądał od ciała prawodawczego rozpuszczenia zakonnic, powodem do tego były proźby podane na piśmie od niektórych z tych nieszczęśliwych ofiar, przymuszonych w młodości do tego stanu. — Deputacya oddzielna ma w tej mierze przynieść rapport.

Na fortyfikowanie miejsc pogranicznych naznaczono 2. miliony liwrow, a 1,154,000 na opatrzenie arsenałów i magazyny.

Minister Francuzki marynarki, wydał rozkaz szanowania naszej bandery, składającej się z kolorow białego, czerwonego i zielonego. — Między wiadomości potrzebujące potwierdzenia kłasc potrzeba, iż Rzplita nasza dostanie port *Genueński* *Spezzia* i *Xięstwo Parmy*.

Zamek *Montisagno* w kraju *Rzplitey* *Lukańskiej*, od woyska naszego jest osadzony.

Z *Bononii* 12 patryotow pojechało do *Paryża*, chcąc koniecznie należeć do wyprawy Francuzkiej przeciw *Anglii*.

Będący tu sąd woieny Francuzki, wydał odezwę do mieszkańców wszystkich krajow *Włoskich*, przez woyska Francuzkie zajętych, ażeby podawali obrachunek szkod przez rabunek poniesionych.

Minister policyi w *Genui* *Assaretto*, złożył swoy urząd, z powodu nagany za

aresztowanie 2ch officerow, — następny po nim jest *Ob. Rossi*. — Nowy poseł Francuzki w *Turyinie* *Ob. Guinguene*, przybył iuż na miejsce swego przeznaczenia. — Przy nim znajduie się *Ob. Garat*, iadący do *Neapolu*, w charakterze *Ambassadora*.

W *Sardynii* niebezpieczna insurrekcyja wybuchnąć miała, z czego rząd w wielkiej jest trwodze.

Z Mediolanu 3. Kwietnia. z Gaz. Frankf.

Z *Genui* mamy wiadomość, że woyska Francuzkie zgromadzone w *S. Pierre-d'Arena*, wynoszą iuż od 9 do 10 tysięcy. Słychać, iż będą nazwane armią *Liguryjską*.

O. Garat przybył tu d. 1. Onegdaj w dalszą podróż do *Neapolu* udał się. — *G. Brune* przyjechał tu d. 3. wieczorem. Gazety nasze zawierają notę następującą, przyslaną od *Ob. Melzi* Deputowanego *Rzplitey* *Cisalpińskiej* w *Rastadt*, ministrowi interessow zagranicznych.

„Niżey podpisany minister pełnomocny *Cesarza JMci*, nie omieszkiał przesłać swemu dworowi, różne noty podane mu przez *O. Melzi d'Eril* i stosownie do wyraźnych rozkazow, które odebrał, jest upoważniony zapewnić *O. Melzi d'Eril*, iż *J. C. Mśc* z wielkim przyjął ukontentowaniem, wyrażenie sentymentow *Rzplitey*, *Cisalpińskiej* ku sobie. *Rzplita* ta, może być pewna wzajemności zupełney i stałej z strony *Cesarza* i *Krola*, którego jest chęcią utrzymywać dobre porozumienie i harmonią, między 2. mocarstwami (dalsza nota wspomina o wydaniu powtornych iuż rozkazow, dla zapobieżenia tetrostwom na granicach *Tyrołu* popełnianym, kończy się zaś) *Cesarz JMc* daleki jest od cierpienia czegokolwiek bądź, coby było przeciwnym zasadom dobrego sąsiedztwa, które żąda widzieć między swemi krajami i *Rzplią* *Cisalpińską*. Niżey podpisany czuje naywiększe ukontentowanie, iż może

przesłać *O. Melzi d'Erile*, wyraźne dowody sentymentów swego Monarchy ku Rzeczpospolitej. Ma honor powtorzyć zapewnienie najwyższego szacunku, W *Raſtaſt* 22. Marca 1798. (podp:) Hr: *Cobenzel*.

Z *Rzymu* 31. Marca.

Przybył tu *G. S. Cyr*, mający obiąć najwyższą kommandę nad armią Rzymską. — Wojska Francuzkie zaczynają *Rzym* opuszczać zmierzając do *Ankony*, gdzie 35,000 wojska tak tej Rzeczpospolitej, jako też legionów Cudzoziemskich na żołdzie *Cisalpińskim* będących ma się zebrać. — Powrócił tu *G. Cervoni* i zapewniam, że będzie użyty przy armii Angielskiej.

W tym tygodniu drzewo wolności postawione było w części miasta transtwerbiańskiej. Konsul *Angelucci*, Sztab generalny Francuzki i Gwardya narodowa asystowały tej uroczystości. —

W wojsku Francuzkim, dobre teraz panuje porozumienie. Oficerowie powrócili do swych obowiązków. W następującej proklamacyi, wytknięte są powody ostatnich w *Rzymie* rozruchów i dla tego ją tu kładziemy.

Massena do Wojska w Rzymie.

Utyskując z wszystkimi przyjacielami porządku i karności, nad wypadkami 24 Lutego, i dni następnych, dowiaduję się, że potwarz śmie jeszcze przeciw mnie powstawać. Powracam zaprzeczyć kłamliwym i zdračnym podszeptom, tych, którzy wpoić usiłują, jakobyem złożył kommandę nad wojskiem, i tych, którzy wniwiali, że nie chciałem wrócić do *Rzymu*, tylko po stosach trupów. Dowiodłem w dniach 24 i 25, że nie umiem wachać się w mojej powinności. Zgromadzenie oficerów było nieprawne, niezgodne z konstytucją, gwałcące wszelkie prawidła. Wzbronilem się uznać go inaczej, czynię to samo jeszcze, acz krok mój, jak doświadczyłem, posłużył nieprzyjacielom

moim, do obruszenia przeciw mnie nienawiści, za przewłokę wypłaty żołdu, i za popełnioną grabież, o które bynajmniej winiony być nie mogę. Lecz zataiono przed wami, co mówiłem do oficerów: „Nie mogę, rzekłem, przyjąć waszej proźby imieniem wszystkich razem podanej, ale podajcie mi proźby pojedyncze, skargi podpisane, i dowody gruntowne, a oskarżenia o zdradstwo, będą natychmiast przytrzymani i sądzeni. Ubolewałem na wstępie moim, nad stanem żołnierza i oficerów, i najszybciej staranie obrocilem, do wyszukania środków zdolnych zaspokoić każdego w jego zaległości. Czytacie rozkaz mój w tej mierze wydany dnia 23 Lutego „ Dałem słowo honoru tym samym oficerom, że żołd miesięczny miał być wypłacony w 24 godzinach, a zaległy, w przeciągu dni 15tu. Nie, nie złożyłem kommandy, którą mi rząd powierzył, on sam może mi odjąć, on może cofnąć władzę którą mi udzielił. *Gen: Dallemagne*, na mocy tylko mego rozkazu, obiął na czas mojej nieprzytomności, kommandę nad wojskiem w *Rzymie* i wykonał zlecenia, które mu przepisałem. Przyśtoż na Francuzów śmieć wyobrażać *Massene*, jako chciwego krwi swoich współ-obywatelów? Ludzie uwiedzeni! Potrzebaż było jeszcze poczytywać mi za występnek to uderzenie dnia 23 w bęben na alarm, któremu winniście wasze zbawienie i bez którego rozbiegli, bylibyście legli pod pugiuałem fanatyków, podbudzonych i płatnych przez waszych nieprzyjaciół. Wiedźcie, że w uderzeniu w bęben, dwojaki miałem zamiar: rozprządz zgromadzenie bezprawne i zgromadzić siły, dla wytepienia naiemników samowładzwa, którzy zaczęli się już ruszać i korzystać z zaburzenia uknowanego przez siebie. Mam wręku nic tego zbrodniczego wątku. Tak jest kolledzy! niektórzy

z was stali się ofiarą i ślepym narzędziem nieprzyjaciół naszych zewnętrznych. Podli cudzoziemcy! którzy nie śmiecie walczyć z nami otwarcia, nie znacie Francuzów! Ogromna większość ziednoczy się zawsze na samo hasło: *Oycyzna w niebezpieczeństwie!* Wiedźcie, że abyście się tylko ruszyli, potrafię was pokonać, albo legnąć obok braci broni zwyciężkiew. A wy, którzyście skazili chwałę bitnego wojska we Włoszech; wy którzy nic nie mająt do wyrzucenia mi względem komendy, ledwie co obiętey, mnie mówię, który byłem obcy skargom, słusznym w istocie, lecz których użyto do obłąkania mężnych officerow, coż sobie obiecywaliście pochytrości waszey, dla podania w wątpliwość przeszłych moich czynow? we Włoszech że to przystało pokusić się przeciw temu, co więcey iak sto ośmdziesiąt razy, prowadził część braci swoich wojennych do zwycięztwa i który w biegu swego powołania, nie może kroku uczynić, żeby nie stąpił na trupa zwalonego nieprzyjaciela? Tu właśnie w tym mieyscu i w okolicznościach niemal podobnych, *Scypion*, do którego daleki jestem chcieć się przyrównywać, zamiast odpowiedzi na skargi przeciw sobie, to tylko rzekł do oskarżycielow: „Podźmy do Kapitolum złożyć dzięki Bogom za zwycięztwa, które odniosłem.„ Wściecie koledzy, że nie masz w życiu moim takiey sprawy, którąbym się lękał poddać pod ścisłe roztrząsanie, lecz gdyby nawet nieprzyjaciele moi, spodziewali się modz odłączyć iakie uczynki; żal o to pojedynczy, nie ma mieysca gdzie indziey, iak przed Dyrektoryatem. Dyrektoryat sam ma prawo rozpoznać moje postępk, inaczey grzechem jest usiłować ohydzić i w pogardę podać, władzy iego uczestnika. Lecz nad to się zapędzam koledzy! gadam wam o sobie, kiedy niepowiniennem być zajęty

iak tylko niesfernością i nieposuszeństwem, których officerowie poważyli się dać przykład Europie. Oczekuję spokojny z czystym sumieniem, o nic mnie niestrofującym rozkazow Dyrektoryatu wykonawczego; który choćby nawet uwiedziony został, czego spodziewać się nie należy, dam wam z siebie i w takim wypadku przykład posuszeństwa. *Łatwo* mi będzie zawsze usprawiedliwić się i okazać przestępnych. Co mówię? chęć moja inna nie jest, iak odwinąć przed rzędem odważnych officerow, których okoliczności nieprzyjemne, potrzeby gwałtowne, ucisk żołnierza, a nadewszystko zdradzieckie poduszczenia zdrożyły na chwile. Zemsta jest obca mojemu sercu. Staraymy się obrocić w pożytek, te nawet smutne zdarzenia. Poprawmy przez karność pilną odtąd, moment obłąkania, oczekując tymczasem wyroku Dyrektoryatu i środzkow, iakich okoliczności wymagają. Zostawmy rzeczywistych winowaycow własney ich zgryzocie. Co do mnie, przyjąć raczcie upewnienie, że dopoki będę, na czele waszym, nie omieszkać dołożyć wszelkiego starania, iżby opatrzone bydź mogły potrzeby kraju i officerow. Niech żyje Rzplita!

(podpisano) *Massena*.

Z Semlina 5 Kwietnia.

Liſty od granic Tureckich donoszą, że wojska W. Sultana wezwały już *Widdyn* do poddania się z groźbą, że gdy to nie nastąpi, miaſto szturmem wzięte będzie, spalone zostanie, i nikt pardonu nie otrzyma. Nie wiemy ieszcze, iaką obłędem dali odpowiedź. Wielu umiama, że *Basmanczjoglu* chce się do ostatniego bronić, lubo kilku dniami wprzody na wezwanie Baszy *Mustafy* 400 żołnierzy opuściło go. — Armia W. Sultana coraz liczniey ściąga się pod *Widdyn*, i wiele uzbroionych ſtatkow od *Belgradu* tam popłynęło.

D O D A T E K D R U G I

DO GAZETY WARSZAWSKIEY.

Obwieszczenie.

Ponieważ J. K. Mość Pruski Pan nasz Mił: postanowił raczył, na wprowadzenie sukien w Prusach Południowych i Nowo-wschodnich fabrykowanych, do sprzedaży wewnętrzney po Prowincyach Marchii starey i nowoy Brandeburskiej, Pomeranii i Prus Zachodnich, od daty niniey szego obwieszczenia zezwolił, a to za złożeniem podatku, na gatunek sukna nie droższego nad półtora talara, iako też na tamże robioną Baię, Frize i Flanelłę, po pięć od sta ustanowionego, którego trzy procenta przy wyściu z Prus Południowych i Nowo-wschodnich, a dwa przy wyściu do Prowincyi dawnych bez excepcyi wybieranemi będą, od którego podatku nikt wolnym być nie może; przeto podaje się ninieyszym obwieszczeniem do wiadomości powszechney, iż odtąd wolne jest w prowadzenie sukien etc. w Prusach Południowych i nowo-wschodnich fabrykowanych, z tym dodatkiem że takowe pozwolenie szczególnie tylko do Marchii starey i nowoy Brandeburskiej, Pomeranii i Prus Zachodnich ściągac się ma, gdyż Prusy wschodnie i Litwa tymczasowem od tego wyłączone być mają; wprowadzenie zaś do Śląska takowych sukien, iako też i innych wymienionych wełnianych materyi jest już od niejakiego czasu, za złożeniem wspomnianych podatków, dozwoleństwem. — w Warszawie dnia 16. Marca 1798. — J. K. Mości Pruski Południowych Woyskowa i Ekonomiczna Kamera.

Subo w Uniwersale pod dniem 10go Stycznia roku bieżącego względem Fabrykacyi i sprzedaży Tabaki w Rollach, oraz podwyższenia niektórych od niey opłat wydanym postanowiono zostało, że same tylko liście Wirginyskie po 2. dobre grosze od funta; zaś Węgierskie i inne ordynaryjne po 8. denarów od funta Podatku na przyszłość ponosić mają; Gdy jednak tak w celu pozyskania indemnizacyi za stratę z powrotnego uchylenia Administracyi tabeczney wynikającą, iako też choć zabezpieczyć wszelkim szkodom dla Kultury krajowey tabaczney z rzadzić się możemy, oszczędno za rzecz potrzebną, na wszelkie obce liście również nałożyć opłaty: Stanowi się więc i do powszechney podaje wiadomości przepis następujący: — Ze od wszelkich bez wyjątku obcych liści tabacznych z dobre grosze od funta opłacano byż ma, czyni się jednak ostrzeżenie, że Departamenta skombinowane Fabryk i Akcyzy, łącznie z Departamentem Prusko Południowym Skarbu postanowiły między sobą, iż w przypadku gdyby Produkt liści krajowych nie był dostarczającym, Fabrykantom i przedzwarzom tabacznym w tym celu do nich się zgłaszającym wydawac będą zwyczajne, iak dotąd na wprowadzenie obcych ordynaryjnych liści Paszportu, i że w tym tylko przypadku opłata 8. denarów od funta będzie wybierana: — Z resztą pod nazwiskiem liści ordynaryjnych krajowych, rozumieją się szczególnie liście ordynaryjne Węgierskie, Gallicyjskie, Moskiewskie, Mecklemburgskie i Anhaltskie: inne jednak gatunki żadną miarą pod przepis ninieyszy podciągane byż nie mogą: — W tych Prowincyach naostatek, w których dotąd wolno było wprowadzac liście tytoniu Moskiewskie i Gallicyjskie bez Paszportu, jedynie za opłatą mnieyszego jeszcze cla, iak było dawniey, to jest: po 8. denarów od funta, ma byż i na przyszłość fabrykantom i przedzwarzom tabacznym dozwoleństwo wprowadzac oba powyższe gatunki za złożeniem zwykłego cla 8. denarów od funta. W tym przypadku jednak żadnego już niepotrzebować będą Paszportu. — Przepis ten ma byż więc przez każdego zachowanym. Dan w Warszawie dnia 23. Marca 1798. — J. K. Mości Pruski Południowych Wojskowo Ekonomiczna Kamera.

Publicandum.

Die-Kloster Geistlichen Aurelius Woznicki und Patricius Kucharski, sind wegen begangenen Meineydes und Betrügeroyen zu einjähriger Festungs-Strafe verurtheilt und ihrer Aemter, Würden, Bürgerlicher Ehre und Gewerbes verlustig erklärt worden, welches hiemit zu jedermanns Wißenschaft gebracht wird. Peterkau den 30. März 1798. — König: Süd-Preuss. Regierung.

Obwieszczenie.

Xięża Kłasztorowi Aureliusz Woznicki i Patrycyusz Kucharski za popełnione krzywoprzysiędztwo i oszukaństwo na jedno roczny Festunek kondemnowani zostali i od onychże urzędów, sławy i godności nawet i co do sprawowania ich czynności za uniejętych ogłoszeni, a o tym więc ninieyszym Pismem do każdego wiadomości podaje się. Dan w Piotrkowie dnia 30. Mca. Marca 1798. — Krol. Pol. Pruskiej Regencya.

Bekanntmachung.

Zufolge eines den 17. April d. J. abgefaßten Beschlusses, der von beyden Kayserl. und Königl. Preussischen Hofe zur regulirung der sechs faillirten Banquen niedergezeten durchlauchtigsten Commission, wird hiermit jedes. — männiglich bekannt gemacht, das verschiedene Ungarische Weine in Fässern, Antals und Bou-teillen durch öffentliche Auction den 30ten April dieses Jahres Nachmittag um drey Uhr und in folgenden Tagen auf der Meth Straße bey denen Piaren Nro 487. im ersten Thor neben den genannten Danziger Hofe den Meistbietenden gegen baar Courant Geld sollen verkauft werden. Warschau den 19. April 1798.

Obwieszczenie.

Stosownie do Rezolucyi Kommissyi przez Nayaism dwa Dwory Cesarские i Krolewsko Pruski, do uregulowania 6ciu upadlych Bankow w Warszawie wyznaczoney, dnia 17. miesiaca i roku bieżacych zapadley; podae się do publiczney wiadomości, iż wina różne Węgierskie, w beczkach, Butelkach i Antalkach, przez Publiczną Licytacyą więcey daiącemu na dniu 30. Miesiaca i roku terażnieyszych, za gotowe pieniądze Courant sprzedawane bydz maia, o godzinie 3ciey z południa i dni następnych przy Piwnicy w Konwikcie Piarskim Nro 487. od Ulicy miodowej sytuowaney, wszedlszy w bramę pierwszą iak się kończy mur placu Gdański zwanego, gdzie będzie karta Aukcyi przybita. — Dan w Warszawie dnia 19. Kwietnia 1798.

A u k c y a.

Es sollen einige Sachen und Effecten zum Behuf der Theilung unter mehrere Erben, bestehend in einigen Juwelen, einigem Kupfer Meubles, Wäsche, Porcellaine, Fayance und andrem Hausgeräth, Büchern, mathematischen Instrumenten und einigen Wagen nebst einem Schlitten in Termino den 30ten April von Nachmittags 3. Uhr an und folgende Tage um eben die Zeit in dem v. Merlinschen Erben Hause allhier im Cracauer Thor öffentlich an den meistbietenden gegen gleich baare Bezahlung in Courant verauctionirt werden, welches hiemit allen Kauflustigen bekannt gemacht wird. Warschau den 19 April 1798.

Niektore rzeczy i effekta końcem podziału pomiędzy Sukcessorow, iako to niektore Juwela, Miedz, Meble, Bielizna, Porcellena, Fayanc i inne sprzety domowe, książki, Instrumenta matematyczne, wraz z niektoremi Pojazdami na Terminie dnia 30. Kwietnia po południu o godzinie 3ciey i w dni następujące o taki sam czas w Kamienicy Sukcessorow Merlinskich, w Bramie Krakowskiej sytuowaney za gotowe pieniądze w monecie grubey przez Aukcyą przedawane będą, co się chcącym coś nabyć ninieyszym uwiadomia. W Warszawie dnia 19 Kwietnia 1798 roku.

Von der Königlich Südpreussischen Regierung hieselbst wird der Musikus Friedrich auf Ansuchen seiner Ehefrau Maria Louisa Friedrich geborne Stürmer hiermit dergestellt öffentlich vorge-laden, dass er sich binnen 3 Monathen und spätestens in dem auf den 28 Julius c. vormitags-um 10 Uhr in dem Landes Collegien Hause hieselbst anberaumten praejudicial Termine vor dem Regierungs Rath Marggraf persönlich oder durch einen Mandatarium gestelle, auf die Ehescheidungs klage antworte und die Instruction der Sache, im Fall seines ungehorsamen Ausbleibens aber gewärtigen folle, das er des angeschuldigten Ehebruchs für geständig geachtet, und so-wohl auf die Trennung der Ehe, als auch auf die Strafe der Ehescheidung gegen ihn in contumaciam erkannt werden wird. Warschau den 16 Maertz 1798. Königl. Südpreuß. Regierung.

Steckbrief.

Da der Mousquetier, des unterzeichneten Regiments Johann Xawer Doll welcher 37 Jahr alt, 5. Zoll 2. Strich gros, aus dem Saltzburgischen gebürtig, dieker Statur, schwarze Augen und Haare, einen ausländischen Dialect sprechend, einen dunkelblauen Rock mit blanken knöpfen und Stiefeln tragend, sich vom Chocolate und Citronen Handel annehmend mit einem Urlaubs Pass bis zum 7. April 1798 bis Marienwerder lautend, verschen, mit seiner Frau und Tochter, sich aus hiesiger Garnison entfernt und bis jetzt nicht wieder eingefunden, so werden sämtliche Civil und Militär Obrigkeiten ersucht, gedachten Mousquetier Doll, wo er sich betreten lassen möchte, anzuhaltan und dem unterzeichneten Regiment gegen Erstattung der Kosten abliefern zu lassen. Elbing d. 12. April: 1798. Königl. Preus. Infanterie Regiment von Kalckreuth.

Jch habe mein Logis verändert und wohne jetzt im Lyfzkiewiczschen Hause, auf der Freta Gasse sub Nro 255. Wlokka.

Podae do wiadomości iako teraz mieszkam na Ulicy Freta w Kamienicy JP. Bankiera Lyfzkiewicza pod Nreim 255. Wlokka.

Dzis w Piątek dnia 27. Kwietnia, następującey Soboty, Niedzieli i w Poniedziałek, P. Enslen okazywać będzie co wieczor o godzinie 7mey reprezentacye kunsztownego Gabinetu wiadzanego dotychczas z applauzem, w Pałacu Xcia Jabłonowskiego na ulicy Senatorskiej.